

AMERICAN HUNGARIAN FEDERATION
1624 Eye Street, N. W.
Washington 6, D. C.

1953 február 27

NYOLCADIK HIRADÁS

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Az alábbi értesítést becses figyelmébe ajánlva s annak közlését kérve, vagyok az AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG nevében

Szívélyes üdvözlettel,

Balogh E. István
BALOGH E. ISTVÁN

közp. titkár

A MAGYAR "REFERENCE" KÖNYVTÁR

az amerikai magyarságnak a büszkesége és a világ-magyarságának kultur-kincse volt 1938 óta. Az amerikai Idegen Birtok-Kezelő Hivatal a new yorki Columbia Egyetemről néhány héttel ezelőtt a washingtoni Kongresszusi Könyvtárba szállította az egész "Hungarian Reference Library"-t. Magyarország mai elesett állapota miatt nagy megnyugvással vettük tudomásul, hogy a világ egyetlen magyar "reference" könyvtára a Kongresszusi Könyvtár tulajdona lett. Amerikai polgártársaink s Amerika hálás és öntudatos magyar származású lakosai, biztosra vesszük, szintén örömmel veszik tudomásul azt, hogy a világ legszabadabb államának, Új Hazánknak a tulajdonává lett ez a felbecsülhetetlen értékű magyar könyvtár. A napokban azonban az a megdöbbentő tény jutott tudomásunkra, hogy a "Hungarian Reference Library" könyveit a Kongresszusi Könyvtár különféle osztályai között szét osztják s ezzel a tragikus intézkedéssel a Magyar "Reference" Könyvtárt, mint egységes gyűjteményt, egyszerűen megszüntetik, - vagyis a szabad ember világnak a maga nemében egyetlen és örökre pótolhatatlan magyar "reference" könyvtárát egyszerűen elpusztítják.

AZ AMSZ TITKÁRA AZONNAL TILTAKOZOTT

a Kongresszusi Könyvtár felelős vezetőinél a magyar könyvtár egységének a szét-törése ellen s kérte őket, hogy osztatlan és egységes magyar gyűjteményként őrizzék meg. A Könyvtár igazgatói ezt a kérést elutasították, mert a Könyvtár jelenlegi szabályai magán gyűjteményt (-az egyetlen Wilson gyűjteményen kívül) nem engedélyeznek. Különféle nemzetiségi gyűjteményekre való hivatkozásunkat (pl. Orosz, Héber, Arab, stb.) pedig azzal magyarázták, hogy csak is olyan nemzet gyűjteményeit kezelik külön, amelynek betű-jellegei eltérőek az angol nyelvtől s ez a magyar nyelvre nem áll olyan mértékben. Magyarázatul kaptuk azt is, hogy a Magyar "Reference" Könyvtár könyvei s adatai csak akkor lehetnek hasznosak a kutatók, olvasók és kölcsönzők szempontjából, ha a már meglévő sok más magyar vonatkozású könyvek között helyezik el az új köteteket. Mind ez s más apróbb jelentőségű hivatalos magyarázat Szövetségünk véleménye szerint - s tudjuk, hogy ez az amerikai magyarság felfogásával is megegyezik, - nem pótolhatja, vagy igazolhatja azt a veszteséget, amit ennek az egységes gyűjteménynek a szándékos szétszórása jelent a magyar-kultúra szempontjából.

NAGYVEN ÉVEN ÁT

gyűjtötte a világ minden részéből Feleky Károly, a amerikai "Martin Beck" színház híres zene-direktora, azt a 6000 kötetet, sok ezer cikket, zeneművet, képet, okmányt, adatot, ami valahol is a világon angol nyelven magyar vonatkozásban megjelent. Halála után (1930 okt.) évekig özvegye őrizte, vigyázta s növelte ezt a

magyar-kincset, amelyre kiváló férje 40 évi gyűjtő munkán kívül 36,000 dollár kézpénzt áldozott. Az özvegy később 16,000 dollárért adta el a gyűjteményt a budapesti Nemzeti Múzeumnak. Az összeget, tudomásunk szerint, a magyar kormány nem fizette ki teljes összegében. 1938-ban a magyar kormány a Harvard Egyetemen végzett Dr. Telkes Lászlót nevezte ki a new yorki Magyar "Reference" könyvtár igazgatójának, aki az írók, tudósok, tanulók, kutatók, történészek, művészek és újságírók gazdag forrás munkájának megbecsülhetetlen központjává építette azt fel. A ki nem elégitett anyagi követelések miatt később évekig "bíróági zárlat" alá került a könyvtár s azóta az olvasó és kutató közönség nem használhatta a gyűjteményt. A könyvtárban lévő ritka és örökre pótolhatatlan könyv és adat kincseket 1939-ben egy Stephen Duggan nevű író ismertette. Ha ezt a gyűjteményt, mint magyar vonatkozású "reference" könyvtárt a Kongresszusi Könyvtár szétesztja soha többé az életben, pontos jegyzék hiányában, még egyszer össze tenni nem lehet.

AZ ELUTASITÁS UTÁN

Igazgatóságunk nevében irtunk John Foster Dulles külügyminiszternek s kértük, hogy hathatósan lépjen közbe a Magyar "Reference" Könyvtár osztatlan egységének a védelméért. Szerintünk a könyvtár nem tekinthető hadisárcnak, vagy ellenséges nemzettől elvett harci-zsákmánynak. Amerikai polgár könyvszerelme, magyar kulturális hagyományainak a megbecsülése szülte és tette nagygyá a gyűjteményt Amerika földjén. Most, amikor magyar multat gyaláznak; ősi hagyományt megnételeznek; öntudatot hazugsággal ferdítenek; könyveket átírnak; nemzeti ereklyéket és okmányokat égetnek és pusztítanak a kommunisták Magyarországon, - akkor Amerika, a világszabadság védbástyája, minden lehető elakar követni a leigázott rab nemzetek kulturájának a védelmére. Magyarország igazságát, népe lelki kincseit, civilizált világunk magyar közkinccseit soha nem ismerheti meg senki jobban, mintha a Magyar "Reference" Könyvtár egységben maradó okmányait és adatait olvassa, tanulmányozza. A könyvtár egységének az elpusztítása nihetetlen szellemi és lelki kárt okozna a magyar mult ismeretének. Az igaz, hogy téglából lehet újra házat építeni, - de azért égetni le egy egész házat, hogy újra téglát találjunk, - megbocsáthatatlan bűn lenne. Az igaz, hogy apránként bárki kikutathatja a Kongresszusi Könyvtár sok ezer könyvpolcáról a magyar kulturális adatokat, - mint ahogy azokat 50 éven át Feleký Károly és Dr. Telkes László összegyűjtötte, - de azért törni darabokra egy egységes kultur-kincset, hogy apró adatokat szobák, polcok és olvasó-osztályok kényelme szerint osszanak szét 3 millió máskötet közt, - valóban igazolhatatlan bodorság.

AKI MEGAKARJA MENTENI

a már bonckés alá került Magyar "Reference" Könyvtárt, az azonnal kérje meg kerülete országgyűlési képviselőjét és állama szenátorát, - akiknek a szavától függ a Kongresszusi Könyvtár irányítása és költségvetése, hogy lépjenek közbe és állítsák meg a Magyar Könyvtár feldarabolását. E NÉLKÜL NEM LESZ TÖBBÉ AMERIKÁBAN MAGYAR "REFERENCE" KÖNYVTÁR.

HOLLAND ÁRVIZ ALAPRA

február 27-ig összesen \$477.50-et küldtek az AMSz pénztárába. Március 20-án az alapra a gyűjtést bezárjuk s a gyűjtés eredményét a Holland Nagyköveten át, az amerikai magyarság nevében, pontos kimutatással, az árviz-károsultakhoz juttatjuk. Mult heti kimutatásunk óta következő adományokat vettük át erre az alapra: CONNECTICUT: Hung. Ev. & Ref. Church (Pastor, Rev. S. Bessemer) \$76.50 (Bridgeport); Mr. & Mrs. Francis A. Kalman \$5.00 (Bridgeport); DISTRICT OF COLUMBIA: Hungarian Reformed Church, Kossuth House - Dr. Francis Ujlaky \$25.00 (Washington); ILLINOIS:

Rev. August J. Molnar, Jr., \$10.00 (Elmhurst); Mr. & Mrs. Albert Simo \$5.00 (Royalton); INDIANA: Mr. Karl Boros \$5.00 (East Chicago); MICHIGAN: Mr. Mike Tamas \$10.00 (Belleville); Mrs. Mary Keszey \$5.00 (Ecorse); First Magyar Székely Association, Mr. John Simo, Pres. \$82.00 (Detroit); Mr. & Mrs. Andrew Amata \$2.00 (Detroit); Mrs. Elizabeth Balla \$5.00 (Detroit); Mr. Stephen Horvath \$5.00 (Detroit); Mr. Frank Kulcsar \$2.00 (Detroit); Mr. John Sarik \$2.00 (Detroit); Mr. B. Török \$10.00 (Kalamazoo); Mr. & Mrs. Stephen Palfy \$5.00 (Lincoln Park); NEW JERSEY: Dr. Stephen Benko \$1.00 (Franklin); Mr. Ferenc Zabolay \$1.00 (Franklin); Mrs. Ferenc Zabolay \$1.00 (Franklin); Mr. George Arvay \$1.00 (Franklin); Mrs. George Arvay \$1.00 (Franklin); Mr. Walter Sonyi \$1.00 (Franklin); Mrs. Walter Sonyi \$1.00 (Franklin); Mr. Joseph Nagy \$1.00 (Franklin); Mrs. Joseph Nagy \$1.00 (Franklin); Mr. Joseph Schannen \$1.00 (Franklin); Mrs. Joseph Schannen \$1.00 (Franklin); Judith Arvay \$1.00 (Franklin); Mr. Joseph Molnar \$2.00 (Perth Amboy); NEW YORK: Viola Vajk \$5.00 (New York); OHIO: First Hungarian Lutheran Church Altar Society, Mrs. Rose Nyari \$10.00 (Cleveland); Mr. Steve Maraczi \$10.00 (Orwell); Mrs. Vera Santa \$3.00 (Paulding); Mr. & Mrs. John Bolyki \$10.00 (Toledo); PENNSYLVANIA: Mr. Carl & Mrs. Julia Gergely \$5.00 (Wheatland); John Soltesz \$10.00 (Stowe); WEST VIRGINIA: P. B. \$1.00 (Triadelphia); WISCONSIN: Mrs. Raymond Reisenbuchler \$5.00 (Milwaukee).

Több helyről értesítették az AMSz központját (pl. a Grand Rapids, Mich.-i magyarok, akik \$100.00-t gyűjtöttek s közvetlenül adták át az ottani Holland egyháznak, stb.), hogy egyenesen a Holland Flood Relief gyűjtő központjába adakoznak. Mások külön egyéni és csoportos gyűjtési akciót rendeznek a különféle egyházak stb. neve alatt. Ezekről a gyűjtésekről az AMSz nem közölhet kimutatást. Bármilyen nemes és dicséretes minden segítséget nyújtó gyűjtési akció, - csakis azokért az adományokért vállalhatunk felelősséget, amelyek pénztárunkon át folynak be a célra.

A Holland követség kért, hogy NE KÜLDJÜNK ruha és élelem CSOMAGOKAT, mert nem tudják átszállítani. Pénz adományra van szükség kórházi segély, házipénztári és a kár eltakarítási munkák miatt a menekültek védelmére.